

Concursul Interjudețean de Matematică „Cristian S. Calude”
ediția a XVII-a
Galați, 5 noiembrie 2016

Clasa a XIIIa

BAREM DE CORECTARE NOTARE

Problema 1

a) i) $x \in G \Leftrightarrow |x - k| \geq \frac{1}{k}, |x * y - k| = k|x - k| \cdot |y - k| \geq k \cdot \frac{1}{k^2} = \frac{1}{k}$ adică $x * y \in G$ .....2 puncte

ii) elementul neutru este $e = k + \frac{1}{k}$ și elementele simetrizabile sunt $k + \frac{1}{k}, k - \frac{1}{k}$ .....1 punct

iii) Se demonstrează prin inducție că $\underbrace{x * x * \dots * x}_{\text{de } n \text{ ori}} = k^{n-1} \cdot (x - k)^n + k, x \in G$, ecuația devine:

$$k^{2015} \cdot (3 - k)^{2016} + k = \frac{4^{1008}}{k} + k \Leftrightarrow k^{2016} \cdot (3 - k)^{2016} = 4^{1008} \Leftrightarrow (3k - k^2)^{2016} = 2^{2016}$$

Deci, $|3k - k^2| = 2$ rezultă $k \in \left\{1, 2, \frac{3 \pm \sqrt{17}}{2}\right\}$, dar doar $k = 2$ convine. ....1 punct

b) $\frac{1}{f} \in \int f(x) dx \Rightarrow \left(\frac{1}{f(x)}\right)' = f(x)$ .....1 punct

$$-\frac{f'(x)}{f^2(x)} = f(x) \Rightarrow f^3(x) = -f(x) \Rightarrow \frac{f'(x)}{f^3(x)} = -1 \Rightarrow \left(-\frac{1}{2} \cdot \frac{1}{f^2(x)}\right)' = (-x + k)' \Rightarrow$$

$$2f^2(x) \cdot (-x + k) = -1 \dots\dots\dots 1 \text{ punct}$$

Din $f(0) = 1 \Rightarrow 2k = 1 \Rightarrow k = -\frac{1}{2}$ și $f^2(x) = \frac{1}{2 \cdot \left(\frac{1}{2} + x\right)} = \frac{1}{1 + 2x}$; I este orice interval care nu

conține pe $-\frac{1}{2}$ și $f(x) = \sqrt{1 + 2x}$ .....1 punct

Problema 2

a) Fie șirul $(y_n)_{n \in \mathbb{N}^*}, y_n = f(1) + f(2) + \dots + f(n)$. Șirul $(y_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este crescător .....1 punct

Fie $l > 0$ astfel încât $\lim_{n \rightarrow \infty} n f(n) = l$. Dacă șirul $(y_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ ar fi mărginit superior, atunci

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{y_n}{1 + \frac{1}{2} + \dots + \frac{1}{n}} = 0 \dots\dots\dots 1 \text{ punct}$$

Cum $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{y_{n+1} - y_n}{\frac{1}{n+1}} = \lim_{n \rightarrow \infty} (n+1) f(n+1) = l$, conform lemei lui Stolz-Cesaro, ar rezulta contradicția

$l = 0$. Așadar șirul $(y_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este nemărginit superior, de unde $\lim_{n \rightarrow \infty} y_n = \infty$, adică

$$\lim_{n \rightarrow \infty} (f(1) + f(2) + \dots + f(n)) = \infty \dots\dots\dots 1 \text{ punct}$$

b) Vrem să arătăm că șirul $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este descrescător și mărginit. Pentru aceasta considerăm $n \in \mathbb{N}$ arbitrar fixat.

Conform teoremei lui Lagrange, aplicată funcției $F : [n, n+1] \rightarrow \mathbb{R}$, există $c_n \in (n, n+1)$ astfel încât $F(n+1) - F(n) = f(c_n)$. Atunci, deoarece funcția f este descrescătoare, avem, pentru orice $n \in \mathbb{N}$, $x_{n+1} - x_n = f(n+1) - f(c_n) \leq 0$, deci șirul $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este descrescător (1).....1 punct

Teorema lui Lagrange împreună cu faptul că funcția f este descrescătoare ne asigură că $f(2) \leq F(2) - F(1) \leq f(1)$

.....

$$f(n) \leq F(n) - F(n-1) \leq f(n-1),$$

De unde, prin adunarea acestor relații, obținem

$$F(n) \leq f(1) + f(2) + \dots + f(n-1) + F(1).$$

Atunci

$$\begin{aligned} F(1) \leq f(n) + F(1) = x_n + [F(n) - F(1)] - (f(1) + \dots + f(n-1)) + F(1) = \\ = x_n + F(n) - (f(1) + \dots + f(n-1)) \leq x_n + F(1), \end{aligned}$$

adică $0 \leq x_n, (\forall) n \in \mathbb{N}^*$.

deci șirul $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este mărginit inferior (2).

Din (1) și (2) rezultă că șirul $(x_n)_{n \in \mathbb{N}^*}$ este convergent.....2 puncte

Avem că $\frac{x_n}{F(n)} = \frac{f(1) + f(2) + \dots + f(n)}{F(n)} - \frac{F(n) - F(1)}{F(n)}$ pentru $(\forall) n \in \mathbb{N}^*$.

Deoarece $F' = f \geq 0$, deducem că F este crescătoare, de unde rezultă că există $\lim_{n \rightarrow \infty} F(n)$.

Dar $\lim_{n \rightarrow \infty} F(n) = \infty$, deoarece în caz contrar, am găsi că $\lim_{n \rightarrow \infty} x_n = \infty$.

Deci $\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{x_n}{F(n)} = 0$. Atunci, conform relației de mai sus, avem

$$\lim_{n \rightarrow \infty} \frac{f(1) + f(2) + \dots + f(n)}{F(n)} = \lim_{n \rightarrow \infty} \frac{F(n) - F(1)}{F(n)} = 1 \dots\dots\dots 1 \text{ punct}$$

Problema 3

a) Pentru orice $m \in \mathbb{N}^*$ notăm $U_m = \{z \in \mathbb{C} \mid z^m = 1\}$. Se știe că U_m este unicul subgrup cu m elemente al grupului $(\mathbb{C}^*, \cdot)$ .....1 punct

Fie $x, y \in G_p = \bigcup_{n \in \mathbb{N}} U_{p^n}$. Rezultă deci că există $n, r \in \mathbb{N}$ astfel încât $x \in U_{p^n}$ și $y \in U_{p^r}$. Dacă $m = \max(n, r)$ atunci $x, y \in U_{p^m}$, de unde deducem că $xy^{-1} \in U_{p^m}$. Rezultă că $xy^{-1} \in G_p$, deci G_p este subgrup..... 2 puncte

b) Demonstrația directă.....2 puncte

Demonstrația reciprocă.....2 puncte